

Submitted: November 2017
Revised: December 2017
Accepted: December 2017

SOSYAL BİLİMLER LİSELERİ ULUSAL ÖĞRENCİ SEMPOZYUMLARININ ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNME BECERİLERİNE, DUYUŞSAL ÖZELLİKLERİNE VE SOSYALLEŞME BECERİLERİNE ETKİSİ*

Ercan TÜRK¹

Yaşar KOÇAK²

Selma KAYA³

Özet

Gerçekleştirilen çalışmada; MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma tarama modelinde olup veri toplanması için araştırmacılar tarafından ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin deneme uygulamasından sonra geçerlilik ve güvenilirliğine yönelik analizler yapıldıktan sonra asıl uygulamada kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 20.00 paket programı kullanılarak bilgisayara aktarılmış ve veriler aritmetik ortalama, standart sapma, iki değişkenler için bağımlı gruplar t testi, üç değişken için ise tek yönlü varyans analizi ve varyans analizinde fark çıkması durumunda ise Post Hoc tekniklerinden Turkey testi yapılarak çözümlenmiştir. Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının etkileri sempozyum öncesi ve sonrası ele alınarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda; gerek düşünme becerileri, gerek duyuşsal özellikler gerekse sosyalleşme becerileri bakımından yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin, sempozyum öncesine göre sempozyum sonrasında daha yüksek olduğu, görüşler de çıkan bu farklılığın istatistiki olarak .05 düzeyinde sempozyum sonrası lehine manidar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcı değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Katılımcı değişkenine ilişkin; düşünme becerilerinde sempozyum öncesinde yönetici ve öğretmenlere göre öğrenciler; kendilerini daha yeterli görürken; duyuşsal özelliklerde, sosyalleşme becerilerinde ve ölçeğin genelinde sempozyum sonrasında fark olduğu ve bu farkın öğrencilerin kendilerini daha düşük değerlendirmelerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Öğrenci Sempozyumu, Düşünme Becerileri, Duyuşsal Özellikler, Sosyalleşme Becerisi

THE IMPACT OF NATIONAL STUDENT SYMPOSIUM OF SOCIAL SCIENCES HIGH SCHOOL ON STUDENTS' THINKING SKILLS, AFFECTIVE CHARACTERISTICS AND SOCIALIZATION SKILLS

Abstract

In this study; It is aimed to determine the effect of the National Student Symposium of Social Sciences High School organized by the General Directorate of Secondary Education of the Ministry of National Education (MoNE). The study was in the screening model. The scale was developed by the researchers to collect the data. After the application of the scale trial after analyzing the validity and reliability have been used in actual practice. The data obtained in the study were transferred to the computer using the SPSS 20.00 package program. This data was analyzed by the arithmetic mean, standard deviation, dependent t-test for two variables, one-way variance analysis for three variables and Tukey test for Post-Hoc techniques in case of difference in the analysis of variance. The effects of the National Student Symposium of Social Sciences High School were evaluated before and after the symposium. As a result of the research; it was seen that the opinions of administrators, teachers and students were higher after the symposium than before the symposium in terms of

*3-5 Kasım 2017 tarihleri arasında düzenlenen I. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Genel Müdür, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, ercanturk28@gmail.com

² Daire Başkanı, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, kocakys@gmail.com

³ Milli Eğitim Uzmanı, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, selmakaya14@gmail.com

both their thinking skills and their ability to socialize with effective characteristics. This difference in the views of the participants was statistically a result of post-symposium at .05level.was also examined whether there was a significant difference according to participant variables. Regarding the participant variable; In the thinking skills, according to the managers and teachers before the symposium, the students have seen themselves more than enough. The emotional characteristics were found to be different in socialization skills and overall scale after the symposium. It has been found that this difference is due to the lower ratings of the students themselves.

Keywords: National Student Symposium, Thinking Skills, Affective Characteristics, Socialization Skill

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan değişim ve gelişmeler neticesinde toplumlarının ihtiyaç duyduğu insan profili; bilgiye nasıl ulaşacağını bilen, gerekli ve gereksiz bilgileri ayırt edebilen, edindiği bilgileri gerçek hayatta ihtiyaç duyduğu durumlarda kullanabilen, başka bir deyişle bilgiyi beceriye dönüştürebilen, öğrenmeyi öğrenmiş bireydir. Bacanlı (2005)'da, 21.yüzyılı; her şeyi bilen insan imajının yerine yeni şeyler öğrenmeye her zaman açık olan insan imajına dönüşme yılları olarak nitelendirmekte ve okulların; bireylere en kolay, hızlı, yararlı ve etkili şekilde nasıl öğrenebileceğini öğreten, bilgi edinmeyi seven, ilgi duyan ve değer veren bireyler yetiştirmeyi üstlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu bağlamda eğitimden bireysel açıdan beklenen çeşitli işlevler bulunmaktadır. Bireysel açıdan eğitimin işlevi, her öğrencinin kendi yeteneklerini keşfedip geliştirmesine, akademik ve akademik olmayan alanlarda birtakım bilgi ve beceriler kazanmasına yardımcı olmaktır (Şişman, 2008).

Birey açısından eğitimden beklenen işlevler özellikle temel becerilerin edinilmesi bakımından büyük önem taşımakta olup bu beceriler arasında bilimsel, analitik ve öğrenmeyi öğrenme becerileri kapsayan düşünme becerileri, insan olmasının gereği ilgi, tutum ve değerleri kapsayan duyuşsal özelliklerve bireyin kendisiyle barışık, özgüvenli, kendini ifade edebilen, yaşadığı topluma uyum sağlamasını sağlayan sosyalleşme becerileri yer almaktadır. Sonuç olarak; eğitimden beklenen işlevler öğrenmeyi öğrenme becerisini kapsayan düşünme becerileri, duyuşsal özellikleri içeren duyuşsal öğrenmeler ve sosyalleşme becerileri olarak üç başlık altında ele alınabilir.

Öğrenmeyi öğrenme, temel yaşam becerileri arasında önemli görülen ve eğitimin yerine getirmesi beklenen işlevlerinden biridir. Bireyin öğrenmeyi öğrenme becerisini kazanmasının ön şartı düşünme becerilerinin gelişimidir. Düşünme, bireyin elde ettiği bilgiyi zihinde daha iyi işlenmesini ve yapılandırılmasını geliştirmektedir. Böylece öğrenmeyi öğrenme, analitik düşünme, bilimsel düşünme gibi düşünme becerileri içermektedir (Güneş, 2012).

Eğitimin bir diğer işlevi; bilişsel becerilerle birlikte bireylere insan olmanın gereği olan tutumları, yaşamı daha anlamlı kılıcı değerleri başka bir deyişle duyuşsal özellikleri de kazandırmasıdır. Duyuşsal davranışların içinde bilişsel öğrenmeleri de etkileyen ve belirleyen özellikte ilgi, tutum ve değerler gibi alt özellikler bulunduğu gibi tek başına da geliştirilmesi gereken özelliklerdir (Kılıç, 2002). Öte yandan kişinin ilgileri, tutumları ve değerleri, onu tanıtan güçlü belirleyiciler olup kişinin bu özelliklerinin bilinmesi; onun mevcut durumunun anlaşılmasına, gelecekteki uğraşlarının ve davranışlarının yordanmasını sağlamaktadır (Tekin, 1991; Topsis, 2003).

Eğitimin temel işlevlerinden olan ve gerçek yaşama uyum sağlamada önemli olarak görülen diğer bir işlevi de eğitimin bireyin sosyalleşmesindeki rolüdür. Sosyalleşme toplumsal ve bireysel yaklaşımlara bağlı olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Toplumsal açıdan sosyalleşme, bireyin kültürü öğrenerek, içinde yaşadığı organize yaşam biçimiyle uyumasıdır. Bireysel yaklaşıma göre ise sosyalleşme; kişinin doğuştan getirdiği potansiyel birikimi toplum içerisinde artırması ve geliştirmesi sürecidir. Diğer yandan sosyalleşme; ailede, okulda ve yetişkinlik döneminde sosyalleşme olarak üç safhada ele alınmaktadır: Ayrıca sosyalleşmenin iki temel işlevi vardır: Kültürün bir kuşaktan diğerine aktarılması ve kişiliğin gelişimidir (Kızılcelik ve Erjem, 1992). Bu iki işlevi yerine getirme ise okulun görevleri arasında yer almaktadır. İçinde bulunduğu toplumun küçültülmüş bir örneği olan okul bir yandan öğrencinin okul dışındaki toplumsal davranışlarını ve gelişimini incelemeye, diğer yandan da bireyin yanlış olan toplumsal davranışlarını iyileştirici ve toplumsal gelişimini sağlayıcı ortamlar oluşturmaya çalışmalıdır (Başaran, 1992). Bunun yanı sıra, düşünme becerilerinin ve duyuşsal özelliklerin edinilmesinin uzun sürdüğü ve yavaş gelişip yaşla birlikte arttığı (Hanten ve diğerleri, 2004, Akt. Mert; Kartwhol, Bloom ve Masia,1964) da göz önünde bulundurulması gereken bir diğer noktadır. Bu nedenle okullarda bu becerilerin edinilmesine mümkün olduğunca erken yaşlarda başlanması gerekmektedir. Bireylerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden gelişmeleri için kritik dönemler bulunmaktadır. Lise yılları bu dönemlerden biridir.

Ortaöğretimde; okul içi öğrenmelerle birlikte okul dışı öğrenmelerde de öğrencilerin; düşünme, duyuşsal ve sosyal becerilerin gelişimine büyük önem verilmektedir. Nitekim MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde; eğitim kurumlarında, öğretim programlarının yanında öğrencilerde özgüven ve sorumluluk duygusu geliştirmek, öğrencileri şiddet ve zararlı alışkanlıklardan korumak, öğrencilere yeni ilgi alanları ve beceriler kazandırmak, öğrencilerin yeteneklerini sergilemesine imkân vermek, milli, manevi ve kültürel değerleri yaşatmak, yaygınlaştırmak ve bu değerlerin yeni nesillere aktarımını sağlamak, öğrencilerde gönüllülük bilincini özendirmek, engellilik, yaşlılık, insan ve çocuk hakları ile toplumsal cinsiyet eşitliği konularında farkındalık oluşturmak amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda sosyal etkinlik çalışmaları yapılmaktadır (MEB,2017) şeklinde belirtilmektedir. Bu çalışmaların etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesinde öğrencilerin düşünme süreçlerini harekete geçirici üst düzey bilişsel becerilerini teşvik edici etkinlikler, yöntem-teknik ve ortamlar(Güneş, 2012) önem kazanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılından beri düzenlenen Sosyal Bilimler Liseleri ulusal öğrenci sempozyumları söz konusu becerilerin kazandırılması sürecine iyi bir örnek oluşturmaktadır. Öğrencilerin bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanarak belirlenen tema ve alt temalardan ilgi duyduğu bir konuyu seçerek danışman öğretmeni ile birlikte bildiri metnini hazırlamaktadır. Araştırmasını yaparken topladığı bilgileri benzerlik veya farklılığına göre düzenlemekte başka bir ifade ile analiz yapmaktadır. Bildirisi kabul olan öğrenci danışman öğretmen ve okul yöneticisi ile birlikte sempozyuma ev sahibi okulun misafiri olmaktadır. Sempozyum esnasında ele alınan konular oturumlarda, üniversitede görevli bir öğretim üyesi başkanlığında sunulmaktadır.

Yukarıda belirtilen süreç 2009'dan beri devam etmektedir. Ancak bu sürecin değerlendirilmesine yönelik literatürde herhangi bir araştırma ile karşılaşmamıştır. Gerçekleştirilen bu araştırmanın alan yazında bir ilk olması bakımından alana sunacağı katkı önemli görülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın bundan sonra yapılacak çalışmalara yön vermesi ve örnek teşkil etmesinin yanı sıra 2009 yılından beri uygulanan ulusal öğrenci sempozyumlarının değerlendirilmesiyle de ilgili kurumlara politika belirleme sürecinde dönüt niteliği taşıyacağı düşünülmektedir.

Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının öğrencilerin düşünme becerilerini, duyuşsal özelliklerini ve sosyal becerilerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada yanıt aranan sorular aşağıda verilmiştir:

1. Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarına katılmış olan yönetici, öğretmen ve öğrencilerinin sempozyumlardan önce ve sonra, Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci (SBLUÖ) Sempozyumlarının;
 - 1.1. Düşünme becerilerine,
 - 1.2. Duyuşsal özelliklere,
 - 1.3. Sosyalleşme becerisine yönelik görüşleri nelerdir?
2. Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarına katılmış olan yönetici, öğretmen ve öğrencilerin sempozyumlardan önce ve sonra öğrencilerin;
 - 2.1. Düşünme becerilerine,
 - 2.2. Duyuşsal özelliklerine,
 - 2.3. Sosyal becerilerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Düşünme beceriler, duyuşsal özellikler, sosyal becerilere ile sempozyumun geneline ilişkin sempozyumlardan önce ve sonra;
 - 3.1. Yönetici
 - 3.2. Öğretmen
 - 3.3. Öğrenci görüşleri anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesnenin, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığı ve onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmeyen araştırma modeli tarama modeli olarak tanımlanan (Karasar,2000), tarama modelinde durumlar arasındaki etkileşimin açıklanması hedeflenmektedir (Kaptan,1995). Bu bilgiler doğrultusunda gerçekleştirilen araştırma, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılından beri uygulanan Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının öğrencilerin düşünme becerilerine, duyuşsal özelliklerine ve sosyal becerilerine etkisini belirlemeyi amaçlayan tarama modelinde bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın taslak ölçekle ilgili işlemlerinde;17 yönetici, 30 öğretmen ve 135 öğrenci ile yürütülmüştür. Asıl uygulamada ise 41 yönetici, 68 öğretmen ve 160 öğrenci olmak üzere toplam 269 kişi yer almıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda katılımcılarda en az 1 kez sempozyuma katılmış olma ölçütü olarak alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçlarının geliştirilme süreci

Çalışmada veri toplama amacıyla kullanılan ölçek araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup “kişisel bilgiler” ve “sempozyumun etkisini ölçmeye yönelik ifadeler” olarak iki bölümde hazırlanmıştır. Çalışmanın amacına dolayısıyla alt problemlerine cevap bulmak amacıyla hazırlanan ölçeğin geliştirilme süreci; 1. İlgili literatürün taranması ve taslak ölçeğin hazırlanması, 2. Kapsam-içerik geçerliği için uzman görüşünün alınması, 3. Ölçeğin ön uygulamasının yapılması ve 4. Ön uygulama sonuçlarının analiz edilmesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

1.İlgili Literatürün Taraması: Öncelikle MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılından itibaren düzenlenen Sosyal bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarına yönelik araştırma yapılmıştır. Alan yazında bu konuda yapılmış bir çalışmaya rastlanmamış ancak yapılan sempozyumların sonucu olan bildiri metinlerinin yer aldığı kitaplar incelenmiştir. Bunu takiben daha önce sempozyumlarda görev alan yönetici ve öğretmenlerle görüşülerek “sizce sempozyumların öğrenciler üzerinde ne gibi etkileri bulunmaktadır?” sorusu sorulmuş ve alınan yanıtlar incelenmiştir. Gerek Bildiri kitaplarının gerekse yönetici ve öğretmen görüşlerin neticesinde taslak form hazırlanmıştır.

2.Kapsam-İçerik Geçerliği: Taslak formun içerik olarak Sempozyumlarının etkilerini belirlemeye yönelik maddelerden oluşup oluşmadığını tespit etmek üzere sempozyuma katılmış olan yönetici, öğretmenlerden gönüllülük esas olmak üzere görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü için hazırlanan formda her bir ifadenin karşısına “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil” seçenekleri ve “kısmen uygun” ve “uygun değil” seçeneklerinin seçilmesi durumunda açıklanmasına yönelik bölümlere yer verilmiştir. Görüşler doğrultusunda belirtilen düzeltmeler yapılarak ön uygulama için taslak ölçek hazırlanmıştır.

3.Ölçeğin Ön Uygulamasının Yapılması: Kapsam geçerliğinden sonra ölçeğin güvenilirlik düzeyi ve yapı geçerliğini test edebilmek için ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamaya son 2 yılda sempozyuma katılmış 17 yönetici, 30 öğretmen ve 135 öğrenci katılmıştır. Tavşancıl (2006); faktör analizi için 200 kişiyi orta, 300 kişiyi “iyi”, 500 kişiyi “çok iyi” ve 1000 kişiyi “mükemmel” olarak değerlendirilmektedir. Ancak gerçekleştirilen araştırma 2009 yılından itibaren alındığı ve sempozyumlara katılım ölçütü temel alındığı için öğrencilerin çoğu mezun durumunda, öğretmen ve yöneticilerden emekli olanlar bulunmaktadır. Araştırmanın hem ön uygulama hem de asıl uygulaması düşünülece ön uygulama da 182 kişi ile çalışılmıştır.

4. Ön Uygulama Sonuçlarının Analiz Edilmesi: Öncelikle toplanan veriler SPSS 20.0 paket programı yardımı ile bilgisayara aktarılmıştır. Ölçekteki maddeler “çok iyi=5”, “iyi=4”, “orta =3”, “az=2” ve “çok az=1” şeklinde, 1’den 5’ e doğru puanlanmıştır.

Güvenirlilik Çalışması: Çalışmada güvenilirlik yaklaşımlarından Cronbach Alfa katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Alfa değeri 0 ile 1 arasında değer alır ve bu değer kabul edilebilir olması için 0.70 beklenir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım;2005). Alfa katsayısı; 0.00-0.40 ise ölçek güvenilir değil; 0.40-0.60 ise ölçeğin güvenilirliği düşük; 0.60-0.80 ise ölçek oldukça güvenilir; 0.80-1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir (Kalaycı, 2008) olarak kabul görmektedir.

Geçerlik Çalışması: Geçerlik çalışması için araştırmacılar tarafından öncelikle madde analizi yapılmıştır. Ölçekte yer alan her bir maddenin ölçme gücünü tespit edebilmek amacıyla “Korelasyona dayalı” analiz yapılmış olup madde ölçek korelasyonun da .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2006) göz önünde bulundurularak araştırmada, ölçeğin toplam puanları ile her bir maddenin puanı arasındaki ilişkinin .30’un üzerinde olmasına dikkat edilmiştir.

Ölçme aracının yapı geçerliğini ve boyutları tespit edebilmek için faktör analiz yöntemlerinden açımlayıcı yöntem benimsenmiştir. Ayrıca boyutlarda yapılacak yorumların anlamlı olması için de açımlayıcı yöntem kapsamındaki dik döndürme tekniklerinden varimax tekniğinden yararlanılmıştır (Büyüköztürk, 2006; Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2006).

Faktör analiz uygulanmadan önce verilerin analize uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-MeyerOlkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi yapılmıştır. KMO değerinin 0,5’ten büyük olması ve Bartlett test istatistiğinin significant (p) değerinin 0.05’in altında olması verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2006). Bununla birlikte açıklanan varyans oranının tek boyut için %30 çok boyutlu bir ölçekte ise bunun üzerinde olmasına (Büyüköztürk, 2006) dikkat edilmiştir.

Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının Öğrencilerin Düşünme, Duyuşsal Özellik ve Sosyal Becerilerine Etkisi Ölçeğine İlişkin Yapı Geçerliliği ve Güvenirlik Hesaplaması

Ölçekte yer alan her bir maddenin ölçme gücünü belirleyebilmek için öncelikle her bir madde için alınan puanlar ile bütün ölçek maddeleri üzerinden alınan toplam puan arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik madde-ölçek korelasyonu incelenmiştir.

Tablo 1. Korelasyon Katsayısı Madde Analizi Sonucu

Madde No	2	3	4	5	15	16	29	30	32	33
r	0,24	0,25	0,24	0,27	0,22	0,22	0,28	0,28	0,27	0,26
Madde No	37	38	39	40	41	42	43	45	46	48
r	0,27	0,25	0,24	0,27	0,22	0,24	0,28	0,23	0,28	0,27
Madde No	49	51	52	56	57	59	67	71	80	
r	0,27	0,26	0,26	0,29	0,27	0,29	0,29	0,28	0,29	

*p<.01

Uygulanan madde analizinde; ölçekte yer alan maddelerin korelasyon sınır değeri olan .30'un altında olduğu gözlenmiş ve bu maddelerin çıkarılması durumunda ölçeğin güvenirliliğine etkisi incelenmiştir. Analiz sonucunda Tablo 1'de yer alan maddelerin güvenirliliği düşürücü yönde etkileri olduğu için bu maddelerin çıkarılmasına karar verilmiştir.

Madde analizi işleminden sonra SBLUÖ Sempozyumlarının Etkisi Ölçeğinin faktör analizine uygun olup olmadığını tespit etmek amacıyla kalan 56 madde için Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm ve Barlett's Testi uygulanmış olup sonuçları aşağıda Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm ve Barlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği=0,842
Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri = 5757,698sd =703 p = .000

Çizelge 1'de görüldüğü gibi KMO 0,842>0,50 den oldukça yüksek ve Barlett testi p=0,00<0,5 den küçük olduğu için anlamlı bulunmuş olup Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının Etkisi ölçeğinde dolayısıyla yer alan verilere faktör analizi işlemi uygulanmıştır.

Yapılan faktör analizinde M6, M7, M12, M13, M18, M19, M23, M24, M26, M27, M47, M50, M60, M69, M76, M82 diğer faktörlerde benzer yük değerleri aldığı için ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemler sonucunda, ölçeğin 3 boyuttan ve 38 maddeden oluştuğu tespit edilmiştir. Madde analizi ve faktör analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde; kalan 38 maddeye ait madde puanı ile ölçek puanı arasındaki korelasyon katsayılarının 0.84 ile 0.57 arasında değişmekte olduğu ve sınır değerinin üzerinde olduğu görülmektedir. Faktör analizi sonucunda birinci boyutta yer alan madde içerikleri tek tek incelenmiş ve bu maddelerin, bilimsel süreç analitik düşünme ve öğrenmeyi öğrenme gibi özellikleri taşıdığı görülmüş ve bu boyut "düşünme becerileri" olarak adlandırılmıştır. Toplam 17 maddeden oluşan birinci boyutun madde yük değerleri 0,565-0,817 arasında değişmekte olup Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ise 0,83 düzeyinde olup oldukça güvenilir düzeyde olduğu ifade edilebilir.

İkinci boyut ise 10 maddeden oluşmuş ve madde yük değeri 0,674-0,837 arasında değişiklik göstermektedir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,80 olan ve yüksek güvenirlilik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. İkinci boyutu oluşturan maddelerin incelenmesi sonucunda duyuşsal özellikler kapsamında ele alınabilecek maddeler içerdiği için boyut "bilimsel ilgi" olarak adlandırılmıştır. Üçüncü boyutta ise 11 madde bulunmakta ve bu maddelerin yük değerlerinin 0,653-0,756 arasında değişiklik gösterdiği Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ise 0,82 ile oldukça güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Üçüncü boyuttaki madde içerikleri incelenerek bu boyuta "sosyal beceriler" olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin geneline ilişkin alfa iç tutarlılık katsayısı ise 0,84 olup oldukça güvenilir olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Taslak Ölçeğe İlişkin Madde Analizi ve Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numarası	Madde Analizi Madde Toplam Korelasyonu (r)	Ortak Faktör Varyansı	Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi		
			1.Boyut	Faktör Yük değerleri 2.Boyut	3.Boyut
M25	,817	,713	,803		
M20	,800	,714	,794		
M31	,761	,642	,789		
M22	,783	,657	,781		
M8	,663	,611	,780		
M11	,744	,664	,768		
M14	,769	,642	,763		
M10	,736	,610	,737		
M9	,752	,629	,687		
M1	,685	,528	,677		
M17	,608	,444	,654		
M21	,679	,543	,644		
M44	,642	,543	,609		
M34	,704	,604	,609		
M36	,648	,483	,589		
M35	,661	,528	,565		
M28	,565	,387	,546		
Cronbach Alpha				,83	
M73	,837	,744		,821	
M72	,721	,696		,810	
M79	,714	,712		,796	
M85	,740	,683		,766	
M83	,712	,611		,700	
M84	,665	,606		,687	
M81	,768	,652		,633	
M74	,726	,627		,618	
M78	,673	,526		,598	
M75	,674	,535		,565	
Cronbach Alpha					,80
M68	,756	,732			,833
M61	,605	,563			,732
M67	,696	,629			,731
M66	,590	,469			,649
M55	,721	,543			,588
M64	,738	,675			,584
M54	,732	,541			,572
M53	,633	,475			,571
M63	,618	,446			,546
M58	,671	,586			,508
M70	,653	,504			,507
Cronbach Alpha					,82

*p<.01

Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının Öğrenci davranışlarında ki etkisini ölçmek üzere geliştirilen ölçek üç boyuttan oluşmuştur. Bu boyutların ölçekte açıkladıkları varyans oranları ise aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. SBLUÖS Ölçeğinin Boyutlarına İlişkin Varyansları

BOYUTLAR	AÇIKLANAN VARYANS
1. Düşünme Becerileri	24,868
2. Duyuşsal Özellikler/Beceriler	17,853
3. Sosyal Beceriler	16,608
Toplam	59,329

Birinci boyut başka bir deyişle düşünme becerileri; ölçeğe ait toplam varyansın yüzde 24, 868'ini açıklarken, duyuşsal özellikler/bilimsel ilgi olarak adlandırılan ikinci boyut ise yüzde 17, 853'nü açıklamaktadır. Sosyal beceriler olarak adlandırılan üçüncü boyutun ise toplam varyansın yüzde 16,608'ni açıkladığı gözlenmektedir. Tüm Boyutların açıkladığı toplam varyans ise yüzde 59,329'dur.

Yukarıda belirtilen işlemlerden sonra ölçekte oluşan üç boyutun arasındaki ilişkiyi görebilmek için faktörler arası korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplama sonucu aşağıda Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. SBLUÖS Ölçeğine İlişkin Faktörler Arasındaki Korelasyon Katsayısı

Faktörler	1	2	3
1. Düşünme Becerileri	1		
2. Duyuşsal Özellikler/Beceriler	,53*	1	
3. Sosyal Beceriler	,59*	,62*	1

*p< .01

Tablo 4'te yer alan verilere göre; korelasyon katsayıların düşük ve anlamlı çıkmasından dolayı faktörlerin ölçtükleri özellik bakımından birbirinden farklılaştıkları söylenebilir.

Ölçme Aracının Uygulanması

Taslak ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin yapılan işlemler sonucunda nihai ölçek hazırlanmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde çalışma grubuna ait kişisel bilgiler yer alırken ikinci bölümde “Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının Düşünme Becerilerine, Duyuşsal ve Sosyal Becerilerine” etkisini içeren faktörler bulunmaktadır. Ayrıca “Sempozyumdan Önce” ve “Sempozyumdan Sonra” olmak üzere öğrenci davranışlarında ki değişikliği yansıtan iki bölüm ve her iki bölümün yanıtlanmasında kullanılmak üzere aynı ifadeler yer verilmiştir. Ölçekte 5’li likert kullanılmış olup her bir ifade 1=Çok Az...5=Çok İyi şeklinde 5 den 1’e doğru derecelendirilmiştir. Uygulanan ölçekte düşünme becerilerine yönelik 17, duyuşsal özelliklere yönelik 10 ve Sosyal Becerilere yönelik 11 madde bulunmaktadır.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Çalışmada elde edilen verilerin çözülmesi için veriler SPSS 20.00 paket programından yararlanılarak bilgisayara aktarılmış ve verilerin istatistiksel analizi yapılmıştır.

Öğretmenlerin kişisel bilgilerinin analizine yönelik betimleyici analiz tekniklerinden çok değişkenli frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin çapraz tablo (Crosstab), diğer değişkenler için aritmetik ortalama ve standart sapmadan yararlanılmıştır. Bununla birlikte Sempozyum öncesi ve sempozyum sonrası öğrenci davranışlarında istatistiki olarak anlamlı bir değişiklik olup olmadığını saptamak için İki değişkenlerde bağımlı gruplar t testi, ikiden fazla değişkenlerin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) ve varyans analizi sonucunda fark çıkan durumlarda farkın kaynağını belirlemek için Post Hoc tekniklerinden Tukey Testi kullanılmıştır.

Yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin yorumlanmasında ise aşağıda verilen puan aralığı temel alınmıştır.

Tablo 5. Yorumlarda Kullanılan Puan Aralıkları

Seçenekler	Verilen Puan	Puan Aralığı
Çok Az	1	1.00- 1.79
Az	2	1.80- 2.59
Orta Derece	3	2.60- 3.39
İyi	4	3.40- 4.19
Çok İyi	5	4.20- 5.00

BULGULAR

Çalışmaya Katılan Yönetici, Öğretmen ve Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler

Öğrencilere Ait Kişisel Bilgileri

Öğrencilere ait kişisel bilgiler incelendiğinde; çalışmaya toplam 160 öğrencinin katılmış olduğu ve çoğunluğunun (%84,4) 11. Sınıf öğrencisi olduğu gözlenmektedir. 11. Sınıf öğrencisi 135, 10. Sınıf öğrencisi 12 ve 12. Sınıf öğrencisi 13 kişiden oluşmaktadır. Toplam 160 öğrencinin 113’ü kız öğrenci, 47’si ise erkek öğrencidir. Sempozyumlara katılım bakımından ise 132 öğrencinin 1-2 kez 28 öğrencinin ise 3-5 kez katılmış olduğu görülmektedir.

Uygulamaya katılan öğrenci sayısı 160 olup öğrencilere ait kişisel bilgilere yönelik dağılımlar aşağıda Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Çalışmaya Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Bilgilerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kişisel Bilgiler			Sınıfı			Toplam
			10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	
Cinsiyet	Kız	f	3	100	10	113
		%	2,7%	88,5%	8,8%	100,0%
	Erkek	f	9	35	3	47
		%	19,1%	74,5%	6,4%	100,0%
Toplam	f	12	135	13	160	
	%	7,5%	84,4%	8,1%	100,0%	
Sempozyumlara Katılım Sayısı	1-2 Kez	f	12	108	12	132
		%	9,1%	81,8%	9,1%	100,0%
	3-5 Kez	f	0	27	1	28
		%	,0%	96,4%	3,6%	100,0%
Toplam	f	12	135	13	160	
	%	7,5%	84,4%	8,1%	100,0%	

Öğrencilere ait kişisel bilgiler incelendiğinde; çalışmaya toplam 160 öğrencinin katılmış olduğu ve çoğunluğunun (%84,4) 11. Sınıf öğrencisi olduğu gözlenmektedir. 11. Sınıf öğrencisi 135, 10. Sınıf öğrencisi 12 ve 12. Sınıf öğrencisi 13 kişiden oluşmaktadır. Toplam 160 öğrencinin 113'ü kız öğrenci, 47'si ise erkek öğrencidir. Sempozyumlara katılım bakımından ise 132 öğrencinin 1-2 kez 28 öğrencinin ise 3-5 kez katılmış olduğu görülmektedir.

Yönetici ve Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Aşağıda Tablo 7'de çalışmanın yürütüldüğü yönetici ve öğretmenlere ait kişisel bilgiler verilmiştir.

Tablo 7. Yönetici ve Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kişisel Bilgiler			Görevi		Toplam
			Yönetici	Öğretmen	
Cinsiyet	Kadın	f	3	42	45
		%	6,7%	93,3%	100,0%
	Erkek	f	38	26	64
		%	59,4%	40,6%	100,0%
Toplam	f	41	68	109	
	%	37,6%	62,4%	100,0%	
Hizmet Süresi	1-5 Yıl	f	1	2	3
		%	33,3%	66,7%	100,0%
	6-10 Yıl	f	1	10	11
		%	9,1%	90,9%	100,0%
	11-15 Yıl	f	3	23	26
		%	11,5%	88,5%	100,0%
	16-20 Yıl	f	18	20	38
		%	47,4%	52,6%	100,0%
21 ve Üstü Yıl	f	18	13	31	
	%	58,1%	41,9%	100,0%	
Toplam	f	41	68	109	
	%	37,6%	62,4%	100,0%	
Sempozyumlara Katılım Sayısı	1-2 Kez	f	31	58	89
		%	34,8%	65,2%	100,0%
	3-5 Kez	f	10	10	20
		%	50,0%	50,0%	100,0%
Toplam	f	41	68	109	
	%	37,6%	62,4%	100,0%	
Eğitim Düzeyi	Lisans	f	22	27	49
		%	44,9%	55,1%	100,0%
	Yüksek Lisans	f	19	41	60
		%	31,7%	68,3%	100,0%
Toplam	f	41	68	109	
	%	37,6%	62,4%	100,0%	

Çalışmada yöneticilerin 3'ü kadın, 38'i erkek olup toplam 41 kişidir. Öğretmenlerin ise toplam sayısı 68'dir ve yöneticilerin aksine kadın öğretmen sayısı erkek öğretmen sayısına göre daha yüksektir. Kadın öğretmen, 42 kişi iken erkek öğretmen, 26'dır. Hizmet süresi bakımında yöneticilerde en fazla 16-20 Yıl ile 21 ve üzeri yıla sahip olanlar yer alırken öğretmenlerde en fazla sırasıyla 16-20 Yıl, 21 ve Üzeri Yıl ile 11-15 yıla sahip olanlar bulunmaktadır.

Sempozyumlara katılım 1-2 Kez ile 3-4 Kez arasında değişiklik göstermektedir. Yöneticiler çoğunlukla 1-2 Kez katılmıştır. Sempozyumlara 1-2 kez katılan 31 yönetici, 3-5 Kez katılan 10 yönetici bulunmaktadır. Benzer durum öğretmenlerde de gözlenmektedir. 1-2 Kez sempozyuma katılmış öğretmen sayısı 58, 3-5 Kez katılmış öğretmen sayısı ise 10'dur.

Düzenlenmiş olan sempozyumlara katılmış; ön lisans yada doktora öğrenimine sahip yönetici ve öğretmenler bulunmaz iken katılımcıların çoğunluğunun yüksek lisans mezunu olduğu gözlenmektedir. Lisans ve yüksek lisans mezunu olan yöneticiler hemen hemen eşit sayıda iken öğretmenlerde yüksek lisans mezunu çoğunluktadır.

Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci (SBLUÖ) Sempozyumlarının Öğrencilerin Düşünme Becerilerine, Duyuşsal Özelliklerine ve Sosyal Becerilerin Etkisine İlişkin Görüşler

Aşağıda çalışmanın yürütüldüğü çalışma grubunun görüşlerine dayalı olarak düşünme becerileri, duygusal özellikler ve sosyal beceriler boyutlarında yer alan her bir soruya ve boyutların geneli ile ölçeğin geneline yönelik elde edilen bulgular sunulmuştur.

SBLUÖ Sempozyumlarının Düşünme Becerilerine Etkisine Yönelik Görüşler

Çalışmanın yürütüldüğü yönetici, öğretmen ve öğrencilerin sempozyumdan önce ve sempozyumdan sonra düşünme becerilerine ilişkin görüşleri aşağıda Tablo 8'de görüldüğü gibidir.

Tablo 8. Düşünme Becerilerine İlişkin Aritmetik Ortalamave Standart Sapma Değerleri

N	Maddeler	\bar{X}		ss	
		Önce	Sonra	Önce	Sonra
269	M1	3,00	4,03	0,78	0,73
269	M8	3,47	4,37	1,10	0,80
269	M9	3,11	4,26	1,15	0,77
269	M10	3,44	4,38	1,04	0,79
269	M11	3,08	4,11	0,95	0,90
269	M14	3,15	4,12	0,93	0,79
269	M17	3,34	4,37	1,07	0,68
269	M20	3,25	4,20	0,87	0,80
269	M21	2,88	3,93	0,99	0,93
269	M22	3,21	4,15	0,97	0,96
269	M25	3,32	4,32	0,85	0,76
269	M28	3,20	4,25	0,90	0,74
269	M31	3,32	4,21	0,90	0,85
269	M34	3,32	4,42	0,92	0,87
269	M35	3,35	4,35	0,91	0,73
269	M36	3,24	4,25	0,88	0,82
269	M44	3,14	4,16	0,89	0,89

Bilimsel araştırma, analitik düşünme ve öğrenmeyi öğrenme gibi düşünme becerilerini içeren düşünme becerilerine yönelik görüşler maddeler temel alınarak incelendiğinde; sempozyumdan önce M8 *Bilimsel olanla bilimsel olmayanın farkında olma* maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=3,47$ ss=1,10) Madde 21 *Analiz ve sentez arasındaki farklılıkları bilme* ($\bar{x}=2,88$, ss=0,99) maddesi en düşük ortalamaya sahiptir. Sempozyumdan sonra yer alan maddeler içerisinde M34 *Bireysel çalışma becerisi* ($\bar{x}=4,42$ ss=0,87) en yüksek ortalamaya sahipken M21 *Analiz ve sentez arasındaki farklılıkları bilme* ($\bar{x}=3,93$ ss=0,93) maddesi ise en düşük ortalamaya sahiptir.

Sonuç olarak; düşünme becerilerine yönelik aritmetik ortalamalara dayalı olarak sempozyumdan sonraki görüşlerin sempozyumdan önceki görüşlere göre daha yüksek olduğu standart sapmalara değerleri göz önünde bulundurulduğunda da görüşlerin birbirine yakınlığının artarak daha homojen olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

SBLUÖ Sempozyumların Duyuşsal Özelliklere (Bilimsel İlgi) Etkisine Yönelik Görüşler

Aşağıda katılımcıların bilimsel ilgiye yönelik sempozyum öncesi ve sonrası görüşmelerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile elde edilen değerler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için uygulanan bağımlı gruplar t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9. Duyuşsal Özelliklere (Bilimsel İlgi) İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	Maddeler	\bar{X}		ss	
		Önce	Sonra	Önce	Sonra
269	M72	3,24	4,23	1,07	0,90
269	M73	3,46	4,45	1,04	0,73
269	M74	3,51	4,27	0,98	0,85
269	M75	3,36	4,29	1,06	0,98
269	M77	3,26	4,24	1,00	0,88
269	M78	3,13	4,23	1,04	1,00
269	M81	3,43	4,36	0,95	0,83
269	M83	3,27	4,25	0,97	0,88
269	M84	3,23	4,26	0,96	0,88
269	M85	3,40	4,39	0,97	0,82

Duyuşsal özellikler kapsamında bilimsel ilgiye yönelik katılımcı görüşlerinde görüldüğü gibi sempozyumdan önce M74 Bildiri metninin kabul/red etme durumunu takip etme maddesi diğer maddelere göre daha yüksek ($\bar{x}=3,51$ ss=0,85) M78 Diğer çalışmalarını dinlemeye gönüllülük maddesi ise ($\bar{x}=3,13$ ss=1,04) daha düşüktür. Sempozyumdan sonraki en yüksek ortalama ($\bar{x}=4,45$ ss=0,73) *Yaptığım çalışmadan elde edeceğim sonuçları merak etme* ile ilgili 73. Madde, en düşük ortalama ($\bar{x}=4,45$ ss=0,73) ise *Yorulsam da bilimsel çalışmaktan zevk alırım* ile ilgili 72. Madde ile ($\bar{x}=4,23$, ss=0,73) 78. Madde ($\bar{x}=4,23$, ss=0,73) olduğu gözlenmektedir. Tablo 9'da ki verilere göre öğrencilerin bilimsel ilgiler sempozyum sonrası artış göstermiş ve sempozyum öncesine göre bilimsel ilgiyle ilgili birbirine daha yakın görüşler oluşmuştur.

SBLUÖ Sempozyumların Sosyal Becerilere Etkisine Yönelik Görüşler

Tablo 10'da sosyal becerilere ilişkin katılımcıların sempozyumdan önce ve sonra görüşleri verilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Becerilere İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	Maddeler	\bar{X}		ss	
		Önce	Sonra	Önce	Sonra
269	M53	3,42	4,48	0,85	0,64
269	M54	3,35	4,35	0,97	0,78
269	M55	3,37	4,39	0,98	0,84
269	M58	3,48	4,29	1,03	0,90
269	M61	3,02	4,15	1,06	0,87
269	M63	3,63	4,50	0,91	0,75
269	M64	3,23	4,28	1,11	0,98
269	M66	3,13	4,18	0,96	0,86
269	M67	3,23	4,25	0,93	0,85
269	M68	3,24	4,31	0,89	0,77
269	M70	3,26	4,32	1,02	0,82

Tablo 10'da bulunan veriler incelendiğinde; sosyal becerilere yönelik maddeler bakımından sempozyumdan önce en yüksek ortalama sahip maddenin *Okul içinde arkadaş/öğretmen ilişkilerinin artması* ile ilgili M63 ($\bar{x}=3,63$ ss=0,91) olduğu en düşük ortalamanın ($\bar{x}=3,02$ ss=1,06) ise *Araştırma yaparken akademisyenlerle tanışma, iletişim kurma fırsatı* ile ilgili 61. Maddenin olduğu görülmektedir. Sempozyumdan sonra ise sempozyumdan önce belirtilen maddelerle ilgili aynı durum gözlenmektedir. Madde 63 en yüksek ortalama ($\bar{x}=4,50$ ss=0,91) sahip iken 61. madde en düşük ortalama ($\bar{x}=4,15$ ss=0,87) sahiptir. Sosyal beceriler kapsamında öğrenci-öğrenci, öğrenci- öğretmen, öğrenci-akademisyen iletişimleri ele alınmıştır. Gerek

sempozyumlardan önce ve sonra aynı maddelerdeki değerler gerekse bu maddelerin içeriği bakımından elde edilen bu bulgu dikkat çekicidir.

Sosyal becerilerle ilgili genel olarak; sempozyum sonrası görüşlerin sempozyum öncesi görüşlere göre daha yüksek olduğu ve görüşlerin ortalamaya yakınlık bakımından başka bir deyişle birbirine yakınlık bakımından sempozyum sonrası daha homojen hale geldiği ifade edilebilir.

SBLUÖ Sempozyumlarının Boyutlarına ve Geneline Yönelik Katılımcı Görüşleri

Aşağıda SBLUÖ sempozyumlarının boyutlarına ve geneline yönelik katılımcı görüşlerinin betimsel analizi Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. SBLUÖ Sempozyumlarının Boyutlarına ve Geneline Yönelik Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar ve Ölçeğin Geneli	Sempozyum Durumu	\bar{X}	N	ss
Düşünme Becerileri	Önce	3,22	269	0,67
	Sonra	4,23	269	0,59
Duyuşsal Özellikler	Önce	3,33	269	0,77
	Sonra	4,30	269	0,68
Sosyal Beceriler	Önce	3,31	269	0,68
	Sonra	4,31	269	0,60
Genel Toplam	Önce	3,28	269	0,61
	Sonra	4,27	269	0,53

Tablo 11’de görüldüğü üzere; düşünme becerilerine yönelik ölçeğin geneli sempozyumdan önce ($\bar{x}=3,22$ ss=0,67) “orta” derecede ve sempozyumdan sonra ($\bar{x}=4,23$ ss=0,59) “çok iyi” derecesindedir. Duyuşsal özellikler kapsamında ki bilimsel ilgiye ilişkin sempozyumdan sonraki görüşlerin ($\bar{x}=4,30$, ss=0,68) sempozyumdan önceki ($\bar{x}=3,33$ ss=0,77) görüşlere yüksek ve “çok iyi” derecede olduğu bulgusudur. Elde edilen bulgulardan bir diğeri ise sosyal becerilerle ilgilidir. Sosyal becerilerin geneline ilişkin ($\bar{x}=4,31$, ss=0,60) sempozyumdan önceki ($\bar{x}=3,31$ ss=0,68) görüşlere yüksek ve “çok iyi” derecede olduğu görülmüştür. Ölçeğin geneline ilişkin ise sempozyumdan önce ortalamasının düşük ($\bar{x}=3,28$ ss=0,61) ve orta derecede olduğu sempozyumdan sonra ise ortalamasının yükseldiği ($\bar{x}=4,27$, ss=0,53) ve “çok iyi” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

SBLUÖ Sempozyumlarının Etkisine İlişkin Sempozyum Öncesi ve Sonrası Puanlarına İlişkin Bağımlı Gruplar t Testi Sonuçları

Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının gerek düşünme becerilerinde gerek duyuşsal özelliklerinde ve sosyal becerilerinde gerekse ölçeğin geneline ilişkin ortalamalar arasında farklılık olduğu görülmüştür. Ortalamalar arasında çıkan bu farkın istatistiksel olarak manidar olup olmadığını tespit edebilmek için bağımlı gruplar t testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıda Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. SBLUÖ Sempozyumlarının Boyutları ve Geneline İlişkin Bağımlı Gruplar t Testi Sonuçları

Boyutlar	Sempozyum Durumu	N	\bar{X}	S	sd	t	p
1. Düşünme Becerileri	Önce	269	3,23	,67	268	24,61	,00*
	Sonra	269	4,23	,59			
2. Duyuşsal Özellikler	Önce	269	3,34	,77	268	20,86	,00*
	Sonra	269	4,30	,68			
3. Sosyal Beceriler	Önce	269	3,31	,68	268	27,76	,00*
	Sonra	269	4,32	,60			
Ölçeğin Geneli	Önce	269	3,28	,61	268	28,30	,00*
	Sonra	269	4,27	,53			

*p<.05

Tablo 12’de görüldüğü üzere düşünme becerilerine ilişkin sempozyum öncesi ve sonrası ortalamalar arasında çıkan farklılık sempozyum sonrası lehine olup ilişkili grup t testi sonucunda bu farklılığın 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(268)}=24,61$, p<.05).

Duyuşsal Özelliklere ilişkin Ortalamalar karşılaştırıldığında t testi sonucuna göre ortalamalar arasında çıkan farkın sempozyum sonrası lehine 0,05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir ($t_{(268)}=20,86$, p<.05). Benzer

şekilde sosyal becerilere ilişkin ortalamalar arasında sempozyumdan öncesine göre sempozyum sonrasında daha yüksek olup sempozyum sonrası lehine farklılık göstermiştir. Ortaya çıkan bu farklılık t testi analizi sonucunda da 0.05 düzeyinde anlamlı görülmektedir ($t_{(268)}=27,76, p<.05$).

Boyutlarda görülen sempozyum sonrasındaki anlamlı farklılık ölçeğin genelinde de gözlenmiştir. Ölçeğin geneline ilişkin ortalamalar arasında farklılık olduğu ve bu farklılığında 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir ($t_{(268)}=28,30, p<.05$).

Elde edilen bulgular doğrultusunda Sosyal Bilimler Liseleri Ulusal Öğrenci Sempozyumlarının; öğrencilerin “düşünme, duyuşsal ve sosyal becerilerini” geliştirici yönde etkisi olduğu söylenebilir.

Katılımcı Değişkenine Göre SBLUÖ Sempozyumlarının Etkisi

Araştırmada katılımcıların yönetici, öğretmen ve öğrenci olma bakımından görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. İki den fazla değişken olduğu için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 13'te verilmiştir. Katılımcıların nitelikleri; **A.** Yönetici, **B.** Öğretmen ve **C.** Öğrenci olarak kodlanmıştır.

Tablo 13. Katılımcı Değişkenine Göre Varyans (One-WayAnova) Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sempozyum Durumu	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
1. Düşünme Becerileri	Sempozyumda Önce	Gruplar arası	5,285	2	2,643	6,03	,00*
		Gruplar içi	116,492	266	,438		
		Toplam	121,777	268			
	Sempozyumdan Sonra	Gruplar arası	1,841	2	,921	2,59	,08
		Gruplar içi	94,446	266	,355		
		Toplam	96,287	268			
2. Duyuşsal Özellikler	Sempozyumda Önce	Gruplar arası	1,209	2	,604	1,02	,36
		Gruplar içi	157,906	266	,594		
		Toplam	159,114	268			
	Sempozyumdan Sonra	Gruplar arası	10,835	2	5,417	12,73	,00*
		Gruplar içi	113,233	266	,426		
		Toplam	124,068	268			
3. Sosyal Beceriler	Sempozyumda Önce	Gruplar arası	,619	2	,310	0,66	,52
		Gruplar içi	125,662	266	,472		
		Toplam	126,281	268			
	Sempozyumdan Sonra	Gruplar arası	6,914	2	3,457	10,07	,00*
		Gruplar içi	91,344	266	,343		
		Toplam	98,258	268			
Ölçeğin Geneli	Sempozyumda Önce	Gruplar arası	,376	2	,188	0,50	,60
		Gruplar içi	100,047	266	,376		
		Toplam	100,424	268			
	Sempozyumdan Sonra	Gruplar arası	4,975	2	2,487	9,37	,00*
		Gruplar içi	70,632	266	,266		
		Toplam	75,607	268			

Analiz sonuçlarına göre, katılımcıların düşünme becerilerinin sempozyumdan önceki görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu ($F_{(2,266)}= 6,03, p<.05$) bulunmuştur. Bu durum duyuşsal özelliklerde farklılaşmakta olup katılımcı görüşleri sempozyum sonrasında anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2,266)}=12,73, p<.05$). Ayrıca Sosyal becerilere yönelik yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin anlamlı olarak farklılaştığı ($F_{(2,266)}=10,07, p<.05$) ve bu farklılığın sempozyum sonrasında olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde ölçeğin geneline ilişkin görüşler arasında ki anlamlı fark ($F_{(2,266)}=9,37, p<.05$) sempozyum sonrasında bulunmaktadır.

Katılımcı niteliğine başka bir deyişle yönetici, öğretmen ve öğrenci olma değişkenine ilişkin ortaya çıkan bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla Tukey testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda Tablo14'te sunulmuştur.

Tablo 14 Katılımcı Değişkenine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Boyutlar	Katılımcılar	\bar{X}	ss	Katılımcı Değişkeni	Ortalama Farkı	Std. Hata	Sig.	Farkın Kaynağı
Düşünme Becerileri (Sempozyumdan Önce)	A. Yönetici	3,01	0,67	C. Öğrenci	A. Yönetici	,32797(*)	,11584	,01*
	B. Öğretmen	3,09	0,68		B. Öğretmen	,25378(*)	,09580	,02*
	C. Öğrenci	3,34	0,64					
Duyuşsal Özellikler(Sempozyumdan Sonra)	A. Yönetici	4,57	0,44	C. Öğrenci	A. Yönetici	-,44555(*)	,11421	,00*
	B. Öğretmen	4,51	0,54		B. Öğretmen	-,38368(*)	,09445	,00*
	C. Öğrenci	4,13	0,73					
Sosyal Beceriler (Sempozyumdan Sonra)	A. Yönetici	4,49	,52	C. Öğrenci	A. Yönetici	-,31310(*)	,10258	,01*
	B. Öğretmen	4,52	,47		B. Öğretmen	-,33426(*)	,08483	,00*
	C. Öğrenci	4,18	,63					
Ölçeğin Geneli (Sempozyumdan Sonra)	A. Yönetici	4,45	,43	C. Öğrenci	A. Yönetici	-,28781(*)	,09020	,00*
	B. Öğretmen	4,43	,43		B. Öğretmen	-,27014(*)	,07460	,00*
	C. Öğrenci	4,16	,56					

Tukey Testi sonuçları incelendiğinde, sırasıyla öğrencilerin ($\bar{x}=3,34$ ss=0,64) yönetici ($\bar{x}=3,01$ ss=0,67) ve öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,09$, ss=0,68) sempozyum öncesinde kendilerini düşünme becerilerinde daha yeterli görmelerinden kaynaklanmış olduğu görülmektedir. Duyuşsal özelliklerde oluşan görüş farklılığının öğrencilerin ($\bar{x}=4,13$ ss=0,73) yönetici ($\bar{x}=4,57$ ss=0,44) ve öğretmenlere ($\bar{x}=4,51$ ss=0,54) göre gelişimlerinin sempozyum sonrası daha az olduğu düşüncesinden kaynaklandığı yönetici ve öğretmenler ise yakın oranlarda ve daha fazla olarak nitelendirmektedir. Sosyal becerilerde de duyuşsal özelliklere benzer bir durum tespit edilmiştir. Öğrenciler yönetici ve öğretmenlere göre sempozyumdan sonra bu beceride gelişimlerini ($\bar{x}=4,18$ ss=0,63) daha az bulmakta iken yönetici ($\bar{x}=4,49$ ss=0,52) ve öğretmenler ($\bar{x}=4,52$ ss=0,47) yakın değerlerde ve daha fazla gelişim olduğunu düşünmektedirler. Ölçeğin geneline ilişkin ise öğrencilerin ($\bar{x}=4,16$ ss=0,56) sempozyumdan sonra gelişimlerini etkisini yönetici ($\bar{x}=4,45$ ss=0,43) ve öğretmenlerine ($\bar{x}=4,43$ ss=0,43) göre daha az olarak değerlendirmişlerdir.

SONUÇLAR

SBLUÖ Sempozyumlarının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyalleşme becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmada; bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir. SBLUÖ sempozyumlarının öğrencilerin becerilerinin gelişiminde etkisini olup olmadığı varsa bunun hangi becerilere yönelik olduğunun tespit edebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından ölçek geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin ön deneme uygulamasından sonra yapı geçerliği başka bir deyişle açılımlı faktör analizi neticesinde, ölçeğin üç boyuttan oluştuğu görülmüştür. Bu boyutları oluşturan maddelerin içerikleri incelenerek bilişsel, duyuşsal ve sosyalleşme becerileri olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizleri sonucunda ise oldukça güvenilir olduğu tespit edilmiş olup alfa katsayısı bilişsel becerilerde .83, duyuşsal özelliklerde .80, sosyal becerilerde .82 ve ölçeğin genelinde .84'tür. Öğrencilerin bilişsel becerileri, duyuşsal ve sosyalleşme becerileri ve ölçeğin genelinde; sempozyum öncesine kıyasla sempozyumlardan sonra daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca sempozyumlardan önce katılımcı görüşleri birbirinden uzak ve farklı iken sempozyumlardan sonra birbirine daha yakın ve homojen bir yapı göstermiştir. Bu başlık altında yer alan bir diğer sonuç sosyalleşme boyutunda yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerinde en az iletişim kurdukları kişilerin öğretim üyeleri olduğu sonucu ile karşılaşmıştır. Bunun sebebi olarak öğretim üyelerinin panellere oturum başkanlığı yaptığı sürenin az olması verilebilir. Bilişsel, duyuşsal, sosyalleşme becerileri ve geneline ilişkin sempozyumların etkisi 0.05 düzeyinde ve sempozyum sonrası lehine anlamlı farklılık oluşturmuştur. Bu sonuca dayalı olarak düzenlenen SBLUÖ sempozyumlarının öğrencilerin söz konusu becerileri geliştirmede etkili olduğu ifade edilebilir.

Yönetici, öğretmen ve öğrenci değişkenine göre bilişsel becerilerin sempozyumdan önceki durumunda duyuşsal, sosyalleşme ve ölçeğin genelinde ise sempozyum sonrası lehine farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel süreç becerilerinde; öğrenciler yönetici ve öğretmenlere göre sempozyumlardan önce kendilerini daha yeterli

değerlendirirken duyuşsal, sosyalleşme ve ölçegin genelinde kendilerinde bu becerilerin daha düşük oranda geliştiğini düşünmelerinden kaynaklanmıştır.

ÖNERİLER

1. Bu araştırma da düşünme, duyuşsal ve sosyalleşme becerilerini ölçmeye yönelik ölçek geliştirilmiştir. Geliştirilen bu ölçek farklı araştırmalarda da kullanılarak ölçegin güvenilirliği ve geçerliliği test edilebilir.
2. Alan yazında sempozyum gibi bilimsel toplantıların etkilerinin değerlendirildiği araştırmalara rastlanmamıştır. Kongre, sempozyum gibi bilimsel toplantıların katılımcılara etkileri araştırılarak literatüre katkıda bulunulabilir.
3. Farklı çalışmalar yapılarak evrenin temsil edilebilirliği artırılabilir.
4. Sempozyumların süresi artırılarak bilimsel ilgisi olan öğrencilerin merak ettikleri soruları sorabilmeleri vb. gibi amaçlarla öğretim üyeleri ile bir arada bulunma süreleri uzatılabilir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Sakarya Kitabevi Yayınları.
- Bacanlı, H. (2005). *Duyuşsal Davranış Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güneş, F. (2012). Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirme. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 32(32) 127-146. Erişim Tarihi: 16.10.2017. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tubar/article/viewFile/5000073170/5000067393>
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaptan, S. (1995). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekişik Web Ofset.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, A. (2002). Duyuşsal Alan Özellikleri ve Bireye Kazandırılması, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8,153-164
- Kızılçelik, S. ve Erjem Y. (1992). *Açıklamalı Sosyoloji Terimleri Sözlüğü*. Göksu Matbaası, Konya.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B., S., And Masia, B.B. (1964). *Taxonomy of Educational Objectives: Handbook II: Affective Domain*. New York: David McKayCo.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2017). Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği. 8 Haziran Tarihli 30090 Sayılı Resmi Gazete
- Şişman, M. (2008). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin, H (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Topses, G. (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

EXTENDED ABSTRACT

One of the main requirements is one of the important requirements in the education system, in which students are to prepare the life of the students; as well is the creation of learning environments where learners are centralized and active, including rich curricular learning experiences that students need in real life as well as curriculum. In the process of educating the students as good citizens who are useful in gathering; the development of cognitive skills, such as scientific process, learning to learn, as well as social skills such as self-expression, self-confidence, and comfortable communication with people, should not be neglected. These skills can be used effectively in debates, workshops, symposiums, congresses, and conferences. It is essential to assess whether these methods and environments contribute to it, and what types of skills or contributions these contribution shave. In the study conducted in this direction; it is aimed to determine the effect of the National Student Symposiums organized by the General Directorate of Secondary Education of the MoNE. The study was in the screening model and the scale was developed by researchers for data collection. Analyzes were made for validity and reliability after the trial application of the scale. As a result of exploratory factor analysis and item analysis, it was seen that the scale consists of three dimensions and 38 items. The contents of the related substances were examined; as a result, they are called first dimension thinking skills, second dimension effective properties, and third dimension socialization skills. It has been found that the scale has high reliability at .84 level. The developed scale was also used in the actual application.

In this study; It is aimed to determine the effect of the National Student Symposium of Social Sciences High School organized by the General Directorate of Secondary Education of the Ministry of National Education (MoNE). The study was in the screening model. The scale was developed by the researchers to collect the data. After the application of the scale trial after analyzing the validity and reliability have been used in actual practice. The data obtained in the study were transferred to the computer sing the SPSS 20.00 package program. This data was the analyzed by the arithmetic mean, standard deviation, dependent t-test for two variables, one-way variance analysis for three variables and Tukey test for Post-Hoc techniques in case of difference in the analysis of variance. The effects of the National Student Symposium of Social Sciences High School were evaluated before and after the symposium. As a result of the research; it was seen that the opinions of administrators, teachers and students were higher after the symposium than before the symposium in terms of both their thinking skills and their ability to socialize with effective characteristics. This difference in the views of the participants was statistically a result of post-symposium at .05level.was also examined whether there was a significant difference according to participant variables. Regarding the participant variable; In the thinking skills, according to the managers and teachers before the symposium, the students have seen themselves more than enough. The emotional characteristics were found to be different in socialization skills and overall scale after the symposium. It has been found that this difference is due to the lower ratings of the students themselves.